

การมีส่วนร่วม ?

ระพี สาคริก

.....

การมีส่วนร่วม คือข้อความซึ่งนิยมนำมาพูดมาเขียนกันเมื่อไม่นานมานี้ ฉันรู้สึกว่ามันมาในช่วงเวลาเดียวกันกับยุคที่นิยมพูดกันเรื่อง คนรุ่นใหม่ และอะไรต่อมิอะไรอีกหลายเรื่อง

แม้การขึ้นต้นด้วยการเน้นเรื่อง คนรุ่นใหม่ มันก็ทำให้ผู้ที่มีใจเป็นกลางจำต้องสะดุดคิด โดยเหตุที่แต่ละคนควรรู้ความจริงว่า รุ่นใหม่รุ่นเก่า ไม่มีอะไรเป็นตัวเป็นตน

บุคคลผู้คิดได้ย่อมรู้ว่า มันเป็นเพียงข้ออ้างของผู้ที่ต้องการให้สังคมเปลี่ยนไปเป็นอย่างนั้นอย่างโน้น ตามความต้องการของกิเลสตัวเองเท่านั้น

แม้การนำเอาคนซึ่งควรอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจดีต่อกัน มาแบ่งแยกเป็นเก่ากับใหม่ มันก็ทำให้อ่านความจริงจากใจผู้คิดได้ชัดเจนอยู่แล้วว่า ไม่ว่าใครจะคิดอะไรก็ตาม การเอาความอยากจากใจตัวเองเข้าไปแฝงไว้ ย่อมมีผลสร้างความแตกแยกจนทำให้แก้ไขได้ยากยิ่งขึ้น

ดังนั้น หากนำเอา การมีส่วนร่วมมาเป็นเงื่อนไขแสดงออก ไม่ว่าจะจากการพูด การเขียน จนทำให้คนรู้สึกบ่อยครั้งยิ่งขึ้น ย่อมแสดงให้เห็นอ่านความจริงได้ว่า แท้จริงแล้วก็คือความรู้สึกอยาก ที่จะให้คนในสังคมเป็นไปตามที่ปรารถนา

การแสดงออกให้รู้สึกได้ถึงความอยาก น่าจะเป็นเพราะความไม่รู้มากกว่า หากย้อนถามกลับมาว่า ถ้ายังนั้นจะทำอย่างไร? คำถามนี้แหละหากย้อนกลับเข้าไปค้นหาความจริง น่าจะพบเองว่า ทำอย่างไรดี? ก็ทำซิเธอ ทำจากความจริงซึ่งแต่ละคนมีอยู่ในใจตัวเองแล้วไงล่ะ แล้วจะเข้าใจได้เองว่า การมีส่วนร่วมคืออะไร

หากเข้าใจสัจธรรม ซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตัวเองได้ ไม่ว่าจะคิดอะไรได้ตั้งลึกแค่ไหนก็ตาม **ลงมือทำจากใจจริง** อย่าทำอถอยเสียก่อนละ แต่หลังจากพบปัญหาต้องรักษาสิ่งที่มีอยู่ในรากฐานจิตใจตัวเองเอาไว้ให้มั่นคงอยู่ได้นี่ะ

การมีส่วนร่วม ย่อมเกิดขึ้นจากความรู้สึกของแต่ละคนได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องนำมาพูดให้จำต้องสูญเสียเวลาและเรื่องอื่นๆ ไปอย่างเปล่าประโยชน์

ช่วงหลังๆ หลายคน โดยเฉพาะผู้ซึ่งเรียกตัวเองว่าเป็นนักกิจกรรม มักนำเรื่อง การมีส่วนร่วม มาพูดย้ำความสำคัญกันอย่างกว้างขวาง

เท่าที่สังเกตมาแล้ว มักมุ่งทิศทางไปยังเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาสังคมทุกรูปแบบ โดยเหตุที่แต่ละคนคิดว่า คงจะช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

แต่แล้ว หลังจากนั้นมาไม่นานเกินรอ การนำประเด็นนี้มาพูดมาเขียน กระทั่งในที่ประชุมสัมมนา ก็ค่อยๆ เลิกเลิกกันไปในที่สุด ดังที่ชนรุ่นก่อนเคยปรารภไว้ว่า **พูดไปก็ไร้เท่านั้น** จะไปคิดอะไรให้มันมากไปอีก

หากมองย้อนกลับไปค้นหาความจริง แม้การจัดประชุมสัมมนาเอง มันก็เป็นเรื่องที่เน้นการพูดมากอยู่แล้ว

ถ้าหวนกลับไปติดตามประวัติชีวิตแต่ละคนที่เข้าไปอยู่ในบรรยากาศนั้นว่า มีสักกี่คนที่ทำมาแล้วจึงเอามาพูด

เพราะคนลักษณะนี้จะมีความจริงใจ ทำให้พูดออกมาจากใจตัวเอง อีกทั้งมีนิสัยกล้าที่จะพูด เนื่องจากมีความมั่นใจในเหตุผลสูง นอกจากนั้นการพูดจากใจ ย่อมมีผลทำให้ผู้รับฟังซึ่งมีรากฐานจิตใจอิสระถึงระดับหนึ่ง รู้สึกศรัทธา

การถ่ายทอดความคิดซึ่งนำไปถึงความเป็นผู้รู้จริง ถ้ามองสู่ภายในควรเกิดจากการปฏิบัติจริง ให้เชื่อมั่นได้ ยิ่งมีการร่วมกันปฏิบัติด้วย หากมองจากภายนอกน่าจะเกิดจากความรู้สึกศรัทธา โดยที่มีใจถึงใจระหว่างกันและกันอย่างเป็นธรรมชาติ

ผู้ใหญ่ยุคก่อนเคยพูดเตือนสติชนรุ่นลูกหลานไว้ว่า **พูดไปทำไม ลงมือทำซิ** ทำได้แล้ว จึงค่อยพูด นอกจากนั้นยังมีประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งฉันรับฟังมาจาก

ผู้ใหญ่ยุคนั้นว่า ก่อนจะคิดช่วยคนอื่น ควรมองกลับมาที่ตัวเอง เพื่อค้นหาความจริงให้พบได้เสียก่อน

สิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดจะเกิดขึ้นได้ ก่อนอื่นควรหวนกลับมาพิจารณาถามตัวเองว่า เรายังมีความรู้สึกเห็นแก่ตัวอยู่หรือเปล่า? เรายังมีข้ออ้างจากใจตัวเองที่รู้สึกว่า ถ้าทำอย่างนั้นจะทำให้ครอบครัวเดือดร้อนบ้าง จะทำให้ต้องอดตายบ้าง ฯลฯ.

สิ่งดังกล่าว ล้วนบ่งบอกถึงใจที่ไม่กล้าสู้ความจริง จึงมีข้ออ้างฉิบาณะเกิดขึ้น เพื่อต้องการเอาตัวรอด

หากระหว่างลงมือทำอะไรก็ตาม ถ้าหวนกลับมาถามตัวเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อสำรวจว่า ความรู้สึกเห็นแก่ตัว มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นการเอาชนะใจตนเอง ให้รู้สึกได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ย่อมเกิดการปฏิบัติซึ่งมีใจพร้อมที่จะให้ผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา

การมีส่วนร่วม ย่อมเกิดขึ้นจากรากฐานจิตใจได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่นำความรู้สึกอยากให้เกิดขึ้นกับคนนั้นคนโน้นหรือคนกลุ่มนั้นกลุ่มนี้

การนำปฏิบัติจากใจที่มีความมั่นคงและชัดเจน ย่อมถ่ายทอดสู่ผู้อื่นอย่างได้ผล โดยเหตุที่รากฐานจิตใจตนเองนั้นแหละ คือหลักประกันสำคัญที่สุด

9 กรกฎาคม 2545